

KONFERENCJA

Jakich systemowych rozwiązań w kształceniu uczniów zdolnych potrzebuje współczesna szkoła?

Poznań, 13 września 2012

ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA UCZNIÓW ZDOLNYCH W KONTEKŚCIE SYSTEMOWYCH ROZWIĄZAŃ W PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

mgr Joanna Beugnon

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CELE UCZESTNIKÓW KONFERENCJI

„Dlaczego tutaj jestem?”

„Dlaczego zajmuję się tematem ucznia zdolnego?”

„Jaki jest mój cel na rok 2012-2013 w kontekście pracy na rzecz ucznia zdolnego?”

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CELE WYKŁADU

Co pomijam?

- definicje i cechy ucznia zdolnego
- metody diagnozy i identyfikacji ucznia zdolnego
- metody dydaktyczne w pracy z uczniem zdolnym

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CELE WYKŁADU

Na czym się koncentruję?

- dwóch **modelach systemowych** pracy z uczniem zdolnym
- przykładzie **organizacji kształcenia** ucznia zdolnego

Co uwzględnię?

- temat **współpracy** pomiędzy podmiotami zajmującymi się uczniem zdolnym

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MOTTO

**„Wielu ludzi patrząc na to, co jest, ciągle pyta: co?, jak?, dlaczego?
Ja zaś marzę o tym, czego nie ma i pytam: dlaczego by nie?”**

- George B. Shaw

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

DWA MODELE KSZTAŁCENIA UCZNIĄ ZDOLNEGO

MODEL **EGALITARNY** vs. **ELITARNY**

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

DWA MODELE KSZTAŁCENIA UCZNIĄ ZDOLNEGO

MODEL EGALITARNY, INTERGRACYJNY

- Edukacja zintegrowana: uczeń zdolny w klasie z uczniami na różnych poziomach umiejętności i zdolności
- brak kryteriów określających, kto jest, a kto nie jest „zdolny”, nie stosuje się żadnych specjalnych rozwiązań systemowych
- potrzeby uczniów zdolnych – tak jak potrzeby wszystkich innych uczniów – zaspokajają się na zasadzie indywidualizacji kształcenia oraz rozwój wrodzonych talentów
- w Europie najbliżej tego krańca spektrum znajduje się Norwegia, a potem pozostałe kraje skandynawskie (Finlandia, Szwecja i Islandia) oraz Malta

MODEL ELITARNY, „SEPARATYSTYCZNY”

- Edukacja specjalna: zajęcia, klasy lub szkoły prowadzone tylko dla uczniów zdolnych
- oparty na selekcji uczniów uzdolnionych, dla których prawo oświatowe przewiduje specjalne warunki kształcenia
- żaden kraj europejski nie wybrał pełnej wersji tego modelu, realizując wersje mieszane
- Polska, Łotwa i Republika Czeska są w grupie krajów najbliższych takiej opcji kształcenia uzdolnionych
- w Stanach Zjednoczonych występują oba modele (duże zróżnicowanie pomiędzy oraz wewnątrz stanów)

PYTANIA DO REFLEKSJI

- Jak efektywnie indywidualizować/różnicować plany lekcyjne w systemie integracyjnym?
- Czy jest możliwa efektywna indywidualizacja planów lekcyjnych w klasie z 30 uczniami o wysoko zróżnicowanym poziomie umiejętności i zdolności i tylko jednym nauczycielem?
- Czy można („wypada”) grupować uczniów w tej samej klasie według uzdolnień i poziomu umiejętności?
- Jak różnicować treść lekcji, proces uczenia się oraz ewaluacji by odpowiedzieć na indywidualne potrzeby ucznia zdolnego?
- ...?

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ROZWIĄZANIE SYSTEMOWE

Na przykładzie organizacji kształcenia ucznia zdolnego w *Fulton County Schools* (Szkoły Powiatu Fulton) w Atlancie w Stanach Zjednoczonych

- duże zróżnicowanie pomiędzy stanami, powiatami oraz miastami (wysoka samorządność stanów i powiatów)
- prawo federalne nie narzuca mandatu obowiązku edukacji ucznia zdolnego w szkołach publicznych
- każdy stan sam ustala zasady prawne kształcenia ucznia zdolnego

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ROZWIĄZANIE SYSTEMOWE – c.d.

- w latach '50 stan Georgia jako pierwszy wprowadził prawo o obowiązku szkół publicznych do kształcenia uczniów zdolnych
- **Fulton County Schools** jest jednym z najwyżej cenionych systemów szkolnictwa w stanie Georgia
- obecnie jest przyjęty **model edukacji specjalnej** dla ucznia zdolnego z elementami modelu intergracyjnego

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA - *Fulton County Schools*

Ogólna struktura szkolnictwa *Fulton County Schools*:

- Szkoły Podstawowe: klasy K-5, Gimnazja: klasy 6-8, Szkoły Średnie: klasy 9-12 (nie ma rozróżnienia na liceum, szkoły zawodowe lub technika)
- klasy są tworzone według przedmiotów, a nie klas poziomowych (duża mobilność społeczeństwa amerykańskiego)
- każdy uczeń ma swoją własną kartę przedmiotów, monitorowaną przez „school counselors” (doradców edukacyjnych)

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA - *Fulton County Schools*

Ogólna struktura szkolnictwa *Fulton County Schools* – c.d.:

➤ Szkoły podzielone są na oddziały według przedmiotów i programów:

- oddział nauk humanistycznych
- oddział nauk ścisłych
- oddział literatury i języka angielskiego
- oddział matematyki
- oddział języków obcych

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA - *Fulton County Schools*

- oddział edukacji specjalnej integracyjnej
- oddział edukacji specjalnej dla osób niepełnosprawnych
- **oddział edukacji specjalnej dla ucznia zdolnego**
- oddział wychowania fizycznego
- oddział artystyczny
- oddział technologii i przygotowania do kariery zawodowej

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA - *Fulton County Schools*

Uczeń zdolny w systemie *Fulton County Schools* uczestniczy tygodniowo w conajmniej 5 zajęciach specjalnych w klasach nie większych niż 17 uczniów (szkoły podstawowe), 21 uczniów (szkoły ponadpodstawowe)

➤ Specjalne kształcenie ucznia zdolnego:

- Resource Class (K-12) – **specjalne wielokierunkowe zajęcia** w klasie wspierającej (tylko dla uczniów zdolnych)
- Advanced Content (K-12) – **specjalne zajęcia przedmiotowe na zaawansowanym poziomie**, np. zaawansowana matematyka, informatyka, sztuka, muzyka, język obcy (ściśle reguły ile uczniów bez klasyfikacji jako uczeń zdolny może uczestniczyć razem z uczniami zdolnymi)

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA - *Fulton County Schools*

➤ Specjalne kształcenie ucznia zdolnego – c.d.:

- Advanced Content Classes: Advanced Placement (AP) College Courses (9-12) and International Baccalaureate Courses (IB): College and Diploma Courses (11-12) – **przedmioty z poziomu nauczania szkolnictwa wyższego oraz przygotowujące do międzynarodowej matury**
- Cluster Grouping (K-12) – **grupowanie uczniów zdolnych** (6-8 osób) w klasach mieszanych
- Internship/Mentorship (9-12) – rozwój zainteresowań poprzez **praktyki/pracę z mentorem w terenie**
- Approved Innovative Models – specjalnie tworzone modele programowe przez indywidualne szkoły

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA - *Fulton County Schools*

➤ Nauczyciele uczniów zdolnych

- zajęcia dla dzieci uzdolnionych mogą prowadzić tylko nauczyciele z dyplomem nauczycielskim z uprawnieniem do nauczania w ramach programu TAG (Talented and Gifted: Utalentowany i Uzdolniony)
- Każdy nauczyciel z ważnym dyplomem nauczycielskim może zrobić uzupełniające studia podyplomowe prowadzone przez uniwersytety lub systemy szkolne i w ten sposób uzyskać uprawnienia do prowadzenia zajęć dla uczniów zdolnych
- Nauczyciele uczniów zdolnych zazwyczaj pracują tylko w ramach programu TAG

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA - *Fulton County Schools*

➤ Rozkład zajęć lekcyjnych

- Rozkład dnia: wszystkie klasy rozpoczynają i kończą zajęcia o tej samej godzinie, np. Szkoła Podstawowa Hillside: 7:45 – 14:30, Szkoła Średnia Centennial: 8:35 – 15:45
- W **szkołach podstawowych** klasy na danym poziomie wiekowym mają taki sam rozkład dnia - o tej samej godzinie są zajęcia z czytania, pisania, matematyki, nauk o społeczeństwie oraz nauk przyrodniczych
- Grupowanie uczniów według programów, np. w trakcie bloku matematycznego, uczniowie idą do różnych klas poziomowych i potem wracają na kolejny blok np. nauk przyrodniczych lub wychowania fizycznego

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA - *Fulton County Schools*

➤ Rozkład zajęć lekcyjnych – c.d.

- w **szkołach ponadpodstawowych**, każdy uczeń ma swój rozkład zajęć lekcyjnych według własnego programu edukacyjnego
- uczniowie nie są przydzieleni do określonej klasy, z którą mają zajęcia przez cały dzień, ale według przedmiotów, które trwają cały semestr
- zajęcia "poszkolne" – wielu uczniów (nie tylko zdolnych) zostaje po szkole i uczestniczy w zajęciach dodatkowych: sportowych, muzycznych, teatralnych, klubach zaangażowania społecznego lub hobbystycznych np. animowany film japoński, itp.

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WSPÓŁPRACA NA RZECZ UCZNIĄ ZDOLNEGO

- współpraca **między nauczycielami** z różnych oddziałów
- współpraca z **organizacjami edukacyjnymi**
 - zajęcia pozaszkolnych ściśle profilowane – np. Klub LegoRobotics, Szkoła Muzyczna
 - przygotowanie i przeprowadzanie olimpiad, konkursów i turniejów

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WSPÓŁPRACA NA RZECZ UCZNIA ZDOLNEGO – c.d.

➤ współpraca ze **światem pracy zawodowej**

- mentoring i praktyki w świecie nauki, biznesu, techniki, itp.

➤ współpraca z **uczelniami wyższymi**

- zaawansowane kursy i przedmioty w ramach programu szkolnego
- zajęcia ponadprogramowe: sobotnie, pozalekcyjne oraz letnie programy dla uczniów zdolnych

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WSPÓŁPRACA NA RZECZ UCZNIĄ ZDOLNEGO opłaci się społeczeństwu!

Uczeń zdolny jest przyszłym liderem społecznym, wybitnym artystą, wynalazcą, naukowym geniuszem...

Stwórzmy więc taki system kształcenia, by jego talent w pełni mógł się rozwinąć i przyczynić do dalszego rozwoju Polski.

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MATERIAŁY

„2012-2013 GA Gifted Resource Manual”, Georgia Department of Education.
Pobrane z <http://www.doe.k12.ga.us/Curriculum-Instruction-and-Assessment/Curriculum-and-Instruction/Pages/Gifted-Education.aspx>

Dr. Beata Dyrda, „Edukacyjne wspieranie rozwoju uczniów zdolnych, studium społeczno-psychologiczne”, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2012.

„Wspieranie rozwoju uczniów zdolnych: specjalne rozwiązania stosowane w szkołach w Europie”, Eurydice, tł. E. Kolanowska, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa, 2008. Pobrane z <http://www.eurydice.org.pl/sites/eurydice.org.pl/files/zdolny.pdf>

Konferencja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontakt:

*Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28*

00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 28

www.ore.edu.pl/uczenzdolny